

Тема 4. Основи адміністративного права України

Мета заняття: формування уявлень про адміністративне право як галузь національного права, засвоєння знань про адміністративні правовідносини, правопорушення та відповідальність, оволодіння змістом навчального матеріалу шляхом використання джерел адміністративного законодавства на конкретних прикладах з практики.

Питання для обговорення:

1. Адміністративне право – поняття, предмет, метод правового регулювання та джерела адміністративного права.
2. Адміністративні правовідносини.
3. Адміністративні правопорушення.
4. Адміністративна відповідальність.

Основні терміни і поняття

Адміністративне право, адміністративні правовідносини, державне управління, державна служба, посадова особа, посада, адміністративний примус, адміністративне попередження, адміністративне припинення, адміністративне правопорушення, адміністративне затримання, протокол про адміністративне правопорушення, адміністративне стягнення, попередження, штраф, оплатне вилучення предмета, конфіскація, адміністративний арешт, виправні роботи.

Методичні вказівки

У відповіді на перше питання слід дати визначення предмета, методу та системи адміністративного права України як самостійної галузі права та як галузевої юридичної науки, охарактеризувати джерела адміністративного права. При цьому слід усвідомити, що його предметом є відносини, які виникають у процесі виконавчо-розпорядчої діяльності, насамперед – у сфері діяльності органів виконавчої влади, які характеризуються поширеністю, різноманітністю і наявністю характерних особливостей.

Відповідаючи на друге питання визначити поняття адміністративно-правових відносин, вказати їх ознаки, особливості та дати класифікацію видів, вказуючи критерії поділу та особливості. Продовжуючи відповідь слід висвітлити структуру адміністративно-правових відносин характеризуючи її елементи: об'єкт, суб'єкти (з їх адміністративною правоздатністю та дієздатністю) і зміст (юридичний – сукупність прав і обов'язків сторін і фактичний – сама поведінка суб'єктів, їх діяльність, у якій реалізуються

суб'єктивні права та юридичні обов'язки сторін). Завершується відповідь характеристикою адміністративних юридичних фактів.

При розкритті третього питання варто звернути увагу на визначення та трактування поняття адміністративного правопорушення як підстави адміністративної відповідальності, його ознаки, пам'ятаючи при цьому, що лише за наявності усіх ознак складу адміністративного правопорушення особу можна притягнути до адміністративної відповідальності. На завершення дається визначення та характеристика складу адміністративного правопорушення та його елементів (об'єкта, об'єктивної сторони, суб'єкта і суб'єктивної сторони), зазначаються особливості.

Четверте питання передбачає визначення поняття, особливостей та підстав адміністративної відповідальності, з'ясування що таке адміністративні стягнення, які є види та у чому полягає їх сутність. Відповідь можна побудувати спираючись на загальнотеоретичне поняття юридичної відповідальності для детальної характеристики як загальних (для всіх видів юридичної відповідальності) ознак, так і особливих, притаманних тільки адміністративній відповідальності.

Розкриваючи це питання слід мати на увазі, що загальні правила накладання стягнень, порядок притягнення до адміністративної відповідальності, вплив пом'якшуючих і обтяжуючих обставин на застосування адміністративних стягнень та система органів, які їх накладають, закріплені в главі 4, розділах III – IV Кодексу України про адміністративні правопорушення, спираючись на зміст яких і треба будувати свою відповідь. Важливо звернути увагу на особливості адміністративної відповідальності неповнолітніх, військовослужбовців, іноземців тощо, види адміністративних стягнень, які застосовують уповноважені на те органи державного управління, а в окремих випадках – судді.

Практичні завдання:

1. Внесіть до термінологічного словника ключові терміни і поняття.
2. Складіть схему «Адміністративні стягнення, що застосовуються до неповнолітніх».
3. Порівняйте, давши коротку характеристику методів публічного адміністрування:

Методи публічного адміністрування		
Заохочення	Переконання	Примусу

--	--	--

4. Проаналізуйте та прокоментуйте, які з перерахованих нижче заходів є заходами адміністративного стягнення:

За рішенням районного суду унаслідок вчинення адміністративного правопорушення гр. Васильків був притягнутий до виправних робіт на 4 місяці.

За систематичне порушення правил полювання гр. Куш був позбавлений на 3 роки права на полювання.

Результатом порушення технології вирощування рослин сільськогосподарського призначення спільне товариство з обмеженою відповідальністю «Омега» одержало попередження за розповсюдження шкідливих організмів.

5. Визначте правильний варіант відповіді.

1. Правовідносини, регулюються нормами адміністративного права:

- А) фінансові;
- Б) господарські;
- В) управлінські;
- Г) трудові;
- Д) усі перераховані.

2. Джерелами адміністративного права є:

- А) укази Президента України;
- Б) нормативно-правові акти органів законодавчої та виконавчої влади, Президента України, а також органів місцевого самоврядування;
- В) постанови Кабінету Міністрів України;
- Г) закони прийняті Верховною Радою України;
- Д) усі перераховані.

3. Вкажіть характеристику, не властиву адміністративно-правовим відносинам:

- А) вони виникають з ініціативи однієї сторони, згода іншої не вимагається;
- Б) разі виникнення спорів, конфліктів між сторонами, вирішуються вони, як правило, в адміністративному порядку;
- В) сторони в цих відносинах завжди рівноправні;

Г) в них завжди беруть участь органи виконавчої влади або їх представники;

Д) в виникають з приводу здійснення виконавчо-розпорядчої діяльності

4. Адміністративна дієздатність фізичних осіб настає з:

А) 17-ти років;

Б) 25-ти років;

В) 18-ти років;

Г) 16-ти років;

Д) 15-ти років.

5. Не являється державним службовцем:

А) начальник обласного управління юстиції;

Б) інспектор поліції;

В) прокурор області;

Г) суддя обласного суду;

Д) адвокат.

6. До адміністративної відповідальності можуть бути притягнені особи:

А) з 12 років;

Б) за окремі види правопорушень з 15 років;

В) з 18 років;

Г) з 16 років;

Д) з 14 років.

7. Винятковим адміністративним стягненням являється:

А) виправні роботи;

Б) оплатне вилучення предмета;

В) попередження;

Г) штраф;

Д) адміністративний арешт.

8. Адміністративне стягнення, яке може бути застосоване і як основне, і як додаткове:

А) позбавлення спеціального права;

Б) виправні роботи;

В) оплатне вилучення предмета;

Г) штраф;

Д) попередження.

9. Адміністративне стягнення може бути накладено протягом:

- А) 2-х місяців з дня вчинення правопорушення;
- Б) 20 днів з дня вчинення правопорушення;
- В) 15-ти днів з дня вчинення правопорушення;
- Г) 6-ти місяців з дня вчинення правопорушення;
- Д) 3-х місяців з дня вчинення правопорушення.

10. Об'єктивна сторона правопорушення це:

- А) речі матеріального характеру;
- Б) сукупність суспільних відносин, які охороняються адміністративно-правовими нормами;
- В) зовнішня сторона правопорушення;
- Г) сукупність об'єктивних і суб'єктивних ознак, які характеризують діяння, як правопорушення;
- Д) психічне ставлення правопорушника до скоєного ним діяння та наслідків.

? Контрольні питання:

1. Визначте поняття галузі адміністративного права України.
2. Що являє собою предмет і метод адміністративного права?
3. Які ознаки властиві державному управлінню?
4. Охарактеризуйте джерельну базу адміністративного права.
В чому її особливості?
5. Що таке державні органи та з кого вони складаються?
6. Дайте визначення адміністративного правопорушення.
7. Хто може бути суб'єктом адміністративного правопорушення?
8. Назвіть види адміністративних правопорушень?
9. Дайте визначення адміністративного стягнення.
10. Які ви знаєте види адміністративних стягнень?
11. Дайте визначення адміністративної відповідальності.
12. У чому полягають особливості адміністративної відповідальності?
13. Які особливості притягнення до адміністративної відповідальності неповнолітніх?
14. Розкрийте сутність поняття та вкажіть види адміністративних стягнень.
15. Визначте органи (посадові особи), уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.